



Последњих педесет година капитализам је функционисао на прокламованој доктрини по којој корпорације имају само један задатак, а то је да брину о добробити акционара. У таквом амбијенту интереси других актера (такозваних стејкхолдера), оних који су повезани са корпорацијама и зависе од њих – радника, добављача, купаца, локалне заједнице и коначно државе – апсолутно су били подређени интересима профита. Свака другачија помисао је доживљавана као социјалистичка бесмислица.

Најпознатија аргументација за овакав став дата је далеке 1970. године када је чувени економиста Милтон Фридман објавио текст у „Њујорк тајмсу” под насловом „Социјална одговорност бизниса је да увећава профит”. Нобеловац Фридман је био најутицајнији економиста друге половине 20. века, гуру неолиберализма, и његови (олако) изношени политички ставови брзо су постајали општеприхваћене „научне” мантре.

Фридман инсистира да корпорације, правећи профит, немају никакву другу одговорност осим да поштују основна друштвена правила – законе и етичке узансе. Ако директори акционарских предузећа баш желе да се играју социјалне одговорности и да буду галантни према спољним актерима, они то могу да раде само својим личним новцем. У

том контексту, добровољна давања корпоративног новца за „више циљеве” представља облик неовлашћеног самоопорезивања.

Јурећи за профитом корпорације су измештале погоне по свету, тражећи што јефтинију радну снагу. И нико се није превише секирао што је одлазак великих предузећа из матичних држава често за собом остављао економску и социјалну пустош

Када је Фридман писао свој текст радничкој класи је ишло веома добро – синдикати су били јаки, реална сатница америчког радника била је у зениту, а удео плата у бруто домаћем производу био је на нивоу који никада касније није достигнут. До 1970. реална просечна примања америчке породице расла су по годишњој стопи од око три процента, да би од 1970. до данас та иста стопа једва прелазила пола процента. Касних шездесетих, па и раних седамдесетих глобализација није била ни у повоју.

Од Фридмановог текста до данас, свет се драматично променио ушавши у период који неки теоретичари називају хиперглобализацијом. Јурећи за профитом корпорације су измештале погоне по свету, тражећи што јефтинију радну снагу. И нико се није превише секирао што је одлазак великих предузећа из матичних држава често за собом остављао економску и социјалну пустош. Тврдило се да ће моћ тржишта решити и те, као и све друге проблеме и неравнотеже.

